

TÜRKİYE'NİN DEVLET ÖRGÜTLENMESİ BAĞLAMINDA KÖY İDARELERİ İŞLEVSEL Mİ?: COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

Metin Özkaral¹
İbrahim Çalışkan²

Öz

Bulaşıcı Covid-19 hastalığı ile mücadele kapsamında en büyüğünden en küçüğüne kadar tüm yönetim birimlerine ciddi görevler düşmüştür. Bu yönetim birimlerinin en küçüğü köydür. Köy idareleri de bu süreçte çeşitli görevler üstlenmiş ve virüsün yayılımını kontrol altında tutmak için çabalamışlardır. Bu araştırma, Covid-19 ile mücadelede köy idarelerinin neler yaptığını ortaya koymak, bu birimin yöneticilerinin isteklerini duyurmak ve Covid-19 ile mücadelede yeni idari öneriler sunmayı amaçlamaktadır. Çalışmanın ana temasını köy muhtarları ile yapılan mülakatlar oluşturmaktadır. Karabük ili Eflani ilçesinde yer alan 7 köy muhtarı ile yapılan mülakatlar üzerinden köy idarelerinin işlevselliği irdelenmiştir. Buna göre yetkilerin yeterliliği konusunda muhtarlar hem fikirdir. Ancak sağlık çalışanı, köy korucusu ve bütçenin geliştirilmesi gibi unsurların geliştirilmesinin afet ve salgın durumları için önemli olduğunu düşünmektedirler. Çalışmanın sonuçlarına göre köy idareleri hâlen kamu yönetimi örgütlenmesi için önemli birer alt unsur olmaya devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Kamu Yönetimi
Köy İdaresi
Covid-19

Makale Hakkında

Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi : 08.10.2020
Kabul Tarihi : 22.10.2020
E-Yayın Tarihi : 30.11.2020

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü.
metinozkartal@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-3209-7260

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.
ibrahimcaliskankbu@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2456-441X

ARE VILLAGE ADMINISTRATIONS FUNCTIONAL IN THE CONTEXT OF THE ORGANIZATION OF TURKISH PUBLIC ADMINISTRATION?: A RESEARCH ON THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS

Abstract

Around the Covid-19 disease, serious duties have given to all management units, from the largest to the smallest. The smallest of these administrative units is the village. Village administrations have also taken various duties in this process and have worked to block the spread of the virus. This research aims to reveal what the village administrations do and requests for administrative suggestions in the fight against Covid-19. The main theme of the study is interviews with village headmen. The functionality of village administrations was studied through interviews with 7 village headmen in Eflani district of Karabük Province. All headmen agree on the adequacy of their own authorities. However, they think that the development of elements such as health workers, village guards and budget is important for new disaster and epidemic situations. According to the results of the study, village administrations continue to be an important sub-element for the organization of public administration.

Keywords

Public Administration
Village Administration
Covid-19

Article Info

Research Article

Received : 10.08.2020

Accepted : 10.22.2020

Online Published : 11.30.2020

Kaynakça Gösterimi: Özkara, M., Çalışkan, İ. (2020). Türkiye'nin Devlet Örgütlenmesi Bağlamında Köy İdareleri İşlevsel Mi?: Covid-19 Pandemi Sürecine İlişkin Bir Araştırma. *Toplum Ekonomi ve Yönetim Dergisi*, 1(1), 34-52.

Citation Information: Özkara, M., Çalışkan, İ. (2020). Are Village Administration Functional In The Context Of The Organization Of Turkish Public Administration?: A Research On The Covid-19 Pandemic Process. *Journal of Society, Economics and Management*, 1 (1), 34-52.

GİRİŞ

Kamu yönetimi örgütlenmesi merkezden ve yerinden olmak üzere temel iki yapıya göre yapılandırılır. Bu tasnif, işlerin yerinde, hızlı ve etkin yapılabilmesinin yanında, ulusal çapta bir bütünlüğün sağlanabilmesi adına önemlidir. Türkiye’de de yerinden yönetim kuruluşları anayasal güvence altında bulunan kamu örgütleridir. Belediyeler, il özel idareleri ve köyler yer (coğrafya) yerinden yönetim kuruluşlarını yani mahalli idareleri (yerel yönetimleri) oluştururlar. Toplumsal yaşamda önemli işlevlere sahip bu yönetim organlarından köyler literatürde gün geçtikçe daha az ele alınır hale gelmektedir. Ekonomik, sosyal ve nüfusa dayalı sebeplerle sürekli küçülen köylerin bu bağlamda incelenmemesi anlaşılabilir bir durumdur. Ancak Sars-Cov-2 virüsünün neden olduğu Covid-19 hastalığı nedeniyle oluşan küresel pandemi, köyler ve köy idarelerinin toplumun eklektik yapısının bir parçası olduğunu adeta yeniden hatırlatmıştır. Sistem yaklaşımı bakış açısıyla düşünüldüğünde bir bireyin virüs taşıyıcı olması onun nerede yaşadığını önemsiz hale getirmiştir, zira toplumsal yaşam birbiriyle sık ve sıkı ilişkileri olan insanlardan oluşan bir sistemdir. Dolayısıyla sistemin, büyük veya küçük fark etmeksizin herhangi bir dışısında meydana gelen aksaklıklar tüm toplumu ve hatta tüm dünyayı etkiler hale gelebilir. Bu nedenle kamu politikaları üretirken dikkat edilmesi gereken önemli alanlardan birisinin de genelde yerel yönetimler özelde ise köyler olduğunun altını çizmek gerekir. Bu bağlamda bu çalışmada, köy idarelerinin pandemi sürecinde ne gibi işlevler gördüğünün muhtarlarla yapılan mülakatlar üzerinden anlaşılmaya çalışılması ve bir sonraki muhtemel süreçler için önerilerde bulunulması gibi bölümler yer almaktadır.

1. Köy İdaresi

Kamu yönetimi literatüründe yer (coğrafya) yönünden yerinden yönetim kuruluşları başlığı altında yer alan köy, belirli bir yörede ve belirli sayıdaki insanın kamusal ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulur. 1924 yılında kabul edilen 442 sayılı Köy Kanunu köyü; “nüfusu iki binden aşağı olan”, “camii, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi orta malları bulunan ve toplu veya dağınık evlerde oturan, bağ, bahçe ve tarlalar ile insan topluluğu” ve “bir yerden bir yere götürülen veya götürülemeyen malları olan ve kendisine kanunla verilen görevleri yapan, şahsi maneviye sahip bir varlık” olarak tanımlamaktadır. Köyün anayasal dayanağı da bulunmaktadır. 1982 Anayasası’nın 127. maddesinde köy; köy halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere, karar organı köy halkının seçeceği kişilerce oluşturulan bir kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmaktadır. Köylerin büyük bir çoğunluğu zaman içerisinde kendiliğinden oluşmuştur. Bu köyler Köy Kanunu kabul edildiğinde başka bir idari işleme gerek duyulmaksızın köy statüsüne ve kamu tüzel kişiliğine kavuşmuştur (Gözler ve Kaplan, 2016: 93).

Her idari kurumda olduğu gibi köyler de yönetim organlarına sahiptir. Bunlar; *köy derneği*, *köy ihtiyar meclisi* ve *muhtardır*. Köy Kanunu’na göre köy derneği; köy muhtarını ve köy azalarını seçme hakkı olan kadın ve erkeklerden oluşmaktadır. Köy muhtarı ve ihtiyar meclisi köy derneği tarafından seçilir. Kanuna göre köye verilen görevleri yapmak ise muhtar ve köy ihtiyar meclisinin görevidir. Seçimle iş başına gelen üyeler dışında ilgili kanunun 23. maddesi uyarınca köy imamı, öğretmeni veya baş öğretmeni meclisin daimî üyesidir. Köy ihtiyar meclisinin göreceği işler Köy Kanunu’nun 42. ve 46. maddeleri arasında sıralanmıştır. Bunların önemli olanları şöyle sıralanabilir; hangi işlerin mecburi olarak yapılacağına karar vermek, mecburi olan işleri gerçekleştirmek için köy sınıırı içindeki

gayrimenkulleri satın almak, köy işi için salma salmak, salmanın miktarını belirlemek ve harcamasını denetlemek, köylünün uzlaşma yolu ile giderebileceği davaları görmek. Muhtar, köy derneği tarafından köylüler arasındaki kadın veya erkeklerden kanunun ilgili maddeleri uyarınca seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından seçilir ve köy idaresinin başıdır. Köy Kanunu'na göre köy işlerinde söz söyleme, emir verme ve emri yaptırma yetkisine sahiptir. Köy muhtarı ayrıca köy ihtiyar meclisinin de başıdır. Köy Kanunu'nun 35. maddesine göre muhtarın göreceği işler köy işleri ve devlet işleri olarak ikiye ayrılmıştır. Görülecek devlet işlerinden önemli olanlarını şöyle sıralamak mümkündür; kanunları ve emirleri köylüye duyurmak, köyde asayişin sağlanması, köye yabancıların giriş çıkışlarını kontrol etmek, salgın hastalıkları, köy nüfusundaki değişimleri hükümete haber vermek, köyün güvenliğini sağlamak ve yetkili birimleri haberdar etmek ve ilgili kanunda geçen davaları ihtiyar meclisine söyleyip hükmünü almaktır. Muhtarın göreceği köy işleri ise ilgili kanundaki işleri ihtiyar meclisi ile görüşüp yapmak ve yaptırmak, ihtiyar meclisi ile görüşüp köylüyü işe çağırmak, köy işlerinde harcanacak parayı ihtiyar meclisi ile görüşüp toplamak, harcanması için emir vermek ve harcamalar hakkında meclise hesap vermek, köy işleriyle alakalı davalarda hasım olarak bulunmak veya yerine vekil tayin etmek olarak sıralanabilir (442 sayılı Köy Kanunu; Eryılmaz, 2013: 222-224).

Kanun numarası ve tarihinden de anlaşılacağı üzere Köy Kanunu Cumhuriyet'in ilanından bir yıl sonra kabul edilmiştir. O dönemin şartları içerisinde köyde yaşayan insanlara birçok görev verilmiştir. Fakat günümüz şartlarında bazı durumlarda, köylerin verilen görevleri yerine getirmede yetersiz kalmaları ve hizmetlerin aksaması sebebiyle sağlık, eğitim, tarım, hayvancılık, orman, içme suyu, yol, kanalizasyon ve sosyal yardım hizmetleri gibi görevler zaman içerisinde merkezi idareler tarafından üstlenilmiştir (Eryılmaz, 2013: 222). Günümüzde Köy Kanunu'nun en az uygulanabilen kısmı, kanunun köylü tarafından yapılmasını emrettiği kamu hizmetlerinin ifa edilmesi ile ilgili olan hükümleridir (Uysal ve Mecek, 2015: 1171). Buna rağmen hâlen köylerde yapılması gereken birçok idari iş bulunmaktadır. Ancak buna rağmen köy idarelerinin mevcut sistem içerisinde işlevsel olup olmadığı önemli bir konu haline gelmektedir. Bu çalışmada, Covid-19 hastalığının oluşturduğu pandemi sürecinde köy idarelerinin işlevselliği ölçülerek bu tartışmaya katkı sağlamak hedeflenmektedir.

2. Covid-19 Hastalığı Pandemisi Sürecinde Köy İdarelerinin İşlevselliği Üzerine Bir Araştırma³

Bilindiği üzere, Çin'in Wuhan kentinden dünyaya yayılan ve bir koronavirüs türü olan Sars-Cov-2 virüsünün yaptığı bulaşıcı ve ağır seyreden *Covid-19 hastalığı* nedeniyle tüm dünyada, 2020 Şubat'tan itibaren küresel bir *pandemi* süreci yaşanmaktadır. Türkiye de bu süreçten haliyle etkilenmiştir. Bürokrasi bu doğrultuda birçok kararlar almıştır. Temel aşamaları özetlemek gerekirse; Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Covid-19 hastalığına karşı alınacak yeni tedbirlerle ilgili açıklama yapmıştır. Açıklamalarında; yurtdışı uçuşların tamamen sona erdirildiği, şehirler arası ulaşımın valilik iznine bağlandığı, kamuda olduğu gibi özel sektörde de minimum personelle esnek çalışmaya geçileceği, toplu taşıma araçlarında seyrek oturma düzeni uygulanacağı, tüm illerde valilerin başkanlığında pandemi kurulu oluşturularak gerektiğinde ilave tedbirler kararlaştırılacağı ve piknik alanı, orman, ören yerleri gibi mekanların

³ Mülakatlar için Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 27.05.2020 tarihli 20/6 sayılı toplantıda çıkan 19 numaralı kararla izin alınmıştır. İzin belgesi en son sayfada yer almaktadır.

hafta sonunda kapalı olacağını, hafta içi de buralarda toplu olarak bulunulmayacağı hususlarının 30 büyükşehirimizin tamamı için uygulanması kararlarının uygulamaya geçirildiğini belirtmiştir. Covid-19 salgınının ardından Sağlık Bakanlığı 26 kişilik Covid-19 Bilim Kurulu oluşturmuştur. Sağlık Bakanlığı Covid-19'a karşı 14 gün kuralını uygularken evde dikkat edilmesi gerekenlere ilişkin bilgilendirmede bulunmuştur. 81 İl Valiliğine "Coronavirüs Tedbirleri" konulu genelge ile tiyatro, sinema, gösteri merkezi, konser salonu, düğün salonu, müzikli lokanta/kafe, gazino, birahane, taverna, kahvehane, kıraathane, kafeterya, kır bahçesi, nargile salonu, nargile kafe, internet salonu, internet kafe, her türlü oyun salonları, her türlü kapalı çocuk oyun alanları, çay bahçesi, dernek lokalleri, lunapark, yüzme havuzu, hamam, sauna, kaplıca, masaj salonu, spor merkezlerinin faaliyetlerinin geçici bir süreliğine durdurulduğu, sivil toplum kuruluşlarının genel kurulları, eğitimleri, insanları toplu olarak bir araya getiren her türlü toplantı ve faaliyetlerinin geçici olarak ertelendiği bildirilmiştir. Bakanlık gece yarısından itibaren lokanta, restoran, pastane vb. işyerlerinin müşterilerin oturmasına müsaade edilmeyecek şekilde sadece gel-al ve paket servis şeklinde hizmet vereceğini; 65 yaş ve üstü, 20 yaş altı, ayrıca kronik rahatsızlığı olan kişilerin ikametlerinden dışarı çıkmalarının; park, bahçe gibi açık alanlarda dolaşmalarının sınırlandırıldığını açıklamıştır.⁴ Tüm bunlar yaşanırken kamu bürokrasisi bir bütün halinde sürece entegre olmuştur. Köy idarelerine de bu süreçte birçok görev düşmüştür. Bu çalışmada köy idarelerinin pandemi sürecinde gösterdikleri işlevler bağlamında genel işlevselliklerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Sosyal bilim çalışmalarında niteliksel ve niceliksel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanılması akademik kaliteyi yükseltmektedir. Hem zihinsel çaba hem de saha incelemesinin varlığı sosyal bilimlerin gelişimi adına önemlidir. Veriler ve bulguların daha gerçekçi ve sağlıklı üretimi için kullanılan tekniklerden birisi de *niteliksel mülakat (görüşme)* yöntemidir. Bu çalışmada köy idarelerinin işlevselliği tartışmasına katkı sağlamak için mülakat tekniği ile veri toplanmıştır. Evrenden örneklem seçilirken Karabük'ün Eflani ilçesi seçilmiştir. Yazar İbrahim Çalışkan'ın burada yaşıyor olması dolayısıyla daha kolay iletişim kurabilme şansının olması ve diğer ilçelere oranla virüsün etkisinin bu ilçede biraz daha fazla hissedilmesi Eflani'nin seçilmesinde etkili faktörlerdir. Toplam 7 muhtarla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Mülakatlar sırasında ses kaydı alınmıştır. Yer yönünden yerinden yönetim birimi (mahalli idareler) yöneticisi olarak muhtarlara bu eserin yayınlanacağı bilgisi verilmiş ve hepsinin onayı alınmıştır. Hatta kendilerinin oldukça istekli ve yardım sever olmaları bundan sonraki çalışmalar için motive edici bir not olarak kaydedilebilir. Mülakat yapılan muhtarların köyleri ve isimleri şu şekildedir;

1. Günlüce Köyü Muhtarı Tevfik Ünal
2. Demirli Köyü Muhtarı Cevdet Kızıl
3. Seferler Köyü Muhtarı Şaban Varol
4. Osmanlar Köyü Muhtarı Mehmet Ulukaya
5. Karacapınar Köyü Muhtarı Halil İbrahim Çelenli

⁴ Bu süreçte alınan kararların geniş bir derlemesi için bknz: <https://www.memurlar.net/common/news/documents/902244/ku-rumlar-tarafından-alınan-covid-19-kararları-1.pdf>

6. Kavak Köyü Muhtarı Murat Dalgıç
7. Pınarözü Köyü Muhtarı Zeynel Alpay

Muhtarlara 3 adet soru yöneltilmiştir. İlgili sorular şu şekildedir;

Soru 1) Köy İdaresi olarak gündelik yaşamda ne gibi hizmetler vermektесiniz?

Soru 2) Köy muhtarlığı olarak Covid-19 pandemi sürecinde neler yaptınız/yapmanız gerekti?

Soru 3) Bir sonraki salgın ve/veya afetler sırasında köy muhtarlıklarının örgütsel ve hukuksal yapılarına ilişkin ne gibi önerilerde bulunursunuz?

Verilen cevapların dökümü çalışmanın sonunda (Ek 1) aktarılmıştır.⁵

2.2. Bulgular

Bu araştırma, Covid-19 ile mücadelede köy idaresinin neler yaptığını ortaya koymak, bu birimin yöneticilerinin isteklerini duyurmak ve Covid-19 ile mücadelede yeni öneriler sunmaktır. Ülkemizde Covid-19 ile mücadele kapsamında en büyüğünden en küçüğüne kadar tüm yönetim birimlerine ciddi görevler düşmüştür. Köy idareleri de bu süreçte çeşitli görevler üstlenmiş ve virüsün yayılımını kontrol altında tutmak için çabalamıştır. Daha önce ifade edildiği üzere, çalışmanın özünü köy muhtarları ile yapılan mülakatlar oluşturmaktadır.

İlk olarak, pandemi öncesi *hizmetlerin neler olduğunu* ve ne gibi hizmetlerin sunulduğunu anlamak adına yöneltilen ilk sorumuz virüs öncesi köy idaresinin ne gibi hizmetler sunduğuydu. Köy muhtarları bu soruya genel olarak köy halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak, köyde düzeni, asayiş ve güvenliği sağlamak, köyün su, yol, yakacak gibi genel ihtiyaçların teminini sağlamak, altyapı hizmetlerini gidermek, ibadethaneler ile ilgilenmek, köylünün idari birimler ile olan işlemlerinde görevli oldukları işleri yapmak ve idare ile köylü arasında bir köprü vazifesi görmek gibi hemen herkesin aşına olduğu cevapları vermişlerdir.

Muhtarlara yöneltilen ikinci soru *Covid-19 sürecinde ne gibi iş ve işlemler gerçekleştirdikleri* ve neler yaptıklarıyla ilişkiliydi. Muhtarlar sorulan soruya, virüsün etkisi ve yayılımı konusunda köylüleri bilgilendirecek ilanlar yaptırmak ve anlatmak, Valilik, Kaymakamlık ve kolluk birimlerinden kendilerine gelen ilan ve duyuruları köylülere iletmek, köy halkının, özellikle yasaklar kapsamındaki yaşlı ve genç vatandaşların pazar, market, manav, eczane, fatura, banka vb. ihtiyaçlarını karşılamak gibi işlemler gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Bunların yanı sıra yasak kapsamında bulunan köylülerin özel nitelikteki ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için gerekli birimlerden izin alıp onlara refakat ederek ihtiyaçlarını karşılamalarını sağlamak, köye şehir dışından gelen kişilerin evde 14 gün boyunca karantinada kalmalarını sağlamak, köy yerlerinde insanların bir araya gelmesini engellemek, şüpheli haller karşısında sağlık personeli ve kolluk kuvvetlerine haber vermek, yetkili birimlerle irtibata geçerek ateş ölçümleri yaptırmak, maske teminini sağlamak ve bazı köylerden Eflani ilçesine kontrol noktalarına takılmadan, kaçak giriş sağlanan yolları kapattırmak gibi işlemler gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

⁵ Hakem değerlendirme sürecinde mülakatların ek olarak konulması çalışma sonunda yer alması daha uygun görülmüştür.

Muhtarlara yönelttiğimiz üçüncü ve son soru ise olası bir *ikinci dalga veya bir doğal afet* karşısında köy idaresine yönelik örgütsel ve hukuksal olarak ne gibi istek ve tavsiyelerinin olduğuydu. Bu noktada dikkat çekici tavsiyeler ileri sürülmüştür.

Bunlar içerisinde ilk dikkat çeken, köylerde eski dönemlerden kalma ve çoğu âtıl durumda bulunan *köy okullarına* yöneliktir. Köylerin büyük bir çoğunluğunda bulunan köy okullarının olası bir ikinci salgın veya bir doğal afet durumunda acil ihtiyaç noktası, barınak, malzeme deposu, kritik dönemlerde sağlık ocağı veya evleri müsait olmayan ve virüs tehlikesi bulunan kişiler için bir izolasyon noktası olabileceği konusunda tavsiyeler bulunmaktadır. İkinci dikkat çeken öneri nüfusu belli bir seviyenin altına düşen köylerin tek bir *muhtarlık altında birleştirilmesidir*. Genel olarak muhtarlar köylerde genç nüfusun kalmadığını, büyük bir çoğunluğunun çalışma ve daha iyi yaşam şartlarına sahip olabilmek için büyükşehirlere göç ettiğini vurgulamaktadır. Göç hem köylerin terk edilip buralardaki tarımın, yerel kültürün vb. durumların git gide azalmasına, köylerde imece usulü iş yapılmasının zorlaşmasına sebep olabilmektedir. Bunların tek bir muhtarlık altında birleştirilip, muhtarlık işini daha genç kişilerin yapması muhtarların tavsiyeleri arasındadır. Bir diğer dikkat çekici öneri ise *derneklere* yöneliktir. Dernek kurmak kanunen serbest olsa da köy muhtarlarının bazılarının bunları resmiyete kavuşturma istekleri bulunmaktadır. Köy işlerinde veya olası afet ve salgın durumlarında acil olarak devlet kanallarından yardım beklemeden birçok işi gerçekleştirebilmek için derneklerin resmiyete kavuşturulması gerektiği görüşünde olan muhtarlar mevcuttur.

Önemli gözükten bir diğer öneri ise *köy bütçesine* yöneliktir. Köylerin mevcut sistemde özerk ve güçlü bir bütçesi bulunmamakta, köy işleri için gerekli olan maddi ve manevi kaynaklar ya imece usulü ile yerine getirilmekte ya köylüye salma salınmakta veya gerekli kaynak devlet kanallarından temin edilmektedir. Köylerin nüfusunun az ve genellikle yaşlılardan meydana gelmesi imeceyi, köylülerin maddi seviyesinin düşüklüğü ise salma usulünü zor kılmaktadır. Köy muhtarlarının bazılarının köye bir bütçe ayrılması, bu bütçenin kullanımının köy işleri için köy idaresi inisiyatifine bırakılması ve harcamaların gerekli birimlerce kontrol edilmesi talebi bulunmaktadır. Böylece hem gündelik ihtiyaçlar karşısında bürokratik sürece takılmadan hem de olası afet durumlarında beklemeksizin acil müdahale gereken noktalarda bu bütçenin kullanılabilmesi düşünülmektedir. Köy bütçesine yönelik bir başka öneri ise köy çevrelerinde bulunan *ormanların kullanım hakkından köylere pay ayrılması* noktasında ileri sürülmektedir. Köylüler ve köy idaresi köy etrafındaki ormanları koruyup kollamaktadır. Bu noktada orman köylülerinin bu işletimden kazanılan gelirden belli bir oranda köy bütçesine para aktarılması tavsiyesi bulunmaktadır. Böylelikle oluşturulmakta güçlük çekilen köy bütçesine kayda değer bir katkı sağlanabilecektir.

Öte yandan muhtarlardan gelen tavsiyelerden bir kısmı da sağlığa, oluşabilecek afetlere ve güvenliğe yöneliktir. Eflani ilçesi çok geniş bir alana yayılmıştır, bazı köy ve mahalleleri merkeze çok uzak durumdadır. Ani bir hastalık veya afet durumunda hasta kişi yolda yaşamını kaybedebilmekte, bir afet durumunda yetkili birimler çok geç kalabilmekte, yangın durumlarında merkezden itfaiye gelene kadar yangınlar geri dönülmez zararlara sebep olabilmektedir. Böylesi durumlardan kurtulmak ve zararı en aza indirmek açısından özellikle merkeze uzak, birkaç köy ve mahallenin hızlıca ulaşabileceği bir sağlık

ocağı ve personelinin, ayrıca afetler ve yangınlar için, en azından yangın mevsiminde belirli noktalarda *itfaiye araç ve personelinin* bulunması muhtarlıkların tavsiyeleri arasındadır. Bir diğer talep ise köylerde köy korucularının bulunması yönündedir. Köy yerlerinde tartışmalar, hırsızlıklar, dolandırıcılık vakaları, sürtüşmeler vb. durumlar yaşanmakta, köy idaresi ise bu tarz konularda belli bir orana kadar etkili olabilmektedir. Örneğin virüslü bir kişinin karantina süresi dolmadan evinden çıkması durumunda köy idaresi bir noktaya kadar müdahalede bulunabilecek, ileri giden durumlarda kolluk kuvvetlerinin müdahale etmesi gerekecektir. Bir doğal afet veya yangın durumunda da çevrede asayişin sağlanması için *güvenlik personeline* ihtiyaç olabilmektedir. Bu bağlamda, bu tavsiye de dikkate alınması gereken bir öneri olarak görünmektedir.

Muhtarlar genel olarak *yetkilerden memnundur*. Merkezi hükümet ve il/ilçe idarelerinin çabasını yeterli ve olumlu görmektedirler. Tavsiyelerinin kamu yönetimi örgütlenmesi bağlamında işlevsel yönlerinin hâlâ geçerli olduğu anlaşılan köy idarelerinin gelişimi için önemli öneriler olarak görülmesi önemlidir.

SONUÇ

Verdikleri cevaplar ışığında köy muhtarları ve köy idaresinin, başta Sağlık Bakanlığının, Valiliğin, Kaymakamlığın ve kolluk kuvvetlerinin taşradaki eli ayağı olduğu ortadadır. Virüsün yayılım hızı ve etkilediği kişi sayısı göz önüne alındığında bunu engellemekle görevli sağlık personeli sayısının yeterli olamayacağı düşünüldüğünde kolluk kuvvetleri devreye girip genel bir prosedüre bağlı olarak her ne kadar kontroller geçekleştirse de taşra birimlerinde onların da sayısı virüsün etkisi karşısında ister istemez yetersiz kalmaktadır. Köy idaresi de tam bu noktada devreye girerek virüsün yayılması ve köy halkının virüsten korunması, sağlık personeli ve kolluk kuvvetlerinin işlerini kolaylaştırma açısından etkili bir birim olmuştur. Köye giriş çıkışların kontrol edilmesi, girişlerin kolluk kuvvetlerine haber verilmesi, şüpheli durumlarda sağlık personeli ve kolluk kuvvetlerine haber verilmesi, karantina altına alınan köylerde tüm köylülerin bireysel ihtiyaçlarının giderilmesi, bu süreçte sokağa çıkışları yasaklanan 20 yaş altı ve 65 yaş üstü kişilerin ihtiyaçlarını karşılamaktan, kendilerine iletilen bilgileri köylülere duyurmaya kadar birçok görevi üstlenmişlerdir. Köy idareleri Covid-19 ile mücadele sürecinde gerçekten etkili bir birim olma özelliği barındırmaktadır. Muhtarlardan alınan tavsiyeler olası bir salgın veya afet durumunda etkili olabilecek tavsiyelerdir. Muhtarların başını çektiği köy idaresi bu süreçte yetkili birimlerin kendilerine ilettiği emir ve istekleri etkili şekilde yerine getirmiş ve virüsün yayılması konusunda önleyici işlev görmüş gözükmektedir.

Olası bir yeni virüs salgınına dönük geliştirilebilecek tavsiyeleri şöyle sıralayabiliriz;

- Köylerde ve nüfusu az olan bölgelerde bu görevin köy ve mahalle idarelerine verilmesi ve karantinaya uymayanların ciddi bir yaptırıma tabi tutulması için köy korucusu, sağlık çalışanı gibi görevlilerin kalıcı veya geçici biçimde köylerde görevlendirilmesi,

- Büyük şehirlerden köylere gelecek olan kişilerin mutlaka test yaptırması yoksa köye girişinin engellenmesi.

- Köy kanununa salgın ve afet süreçlerinde işlevi arttıracak biçimde ve yukarıda anılan tavsiyeler

doğrultusunda yeni eklemeler yapılması.

Araştırmanın sonuçlarına göre köy idarelerinin her ne kadar nüfus azalma sorunu nedeniyle güçleri ve yetkileri daha az kullanılır hale gelse de hâlen önemli ölçüde bireylere hizmet üreten örgütler olduğu anlaşılmaktadır. Bu etki alanının genişletilmesi ve daha işlevsel kılınması için personel, bütçe, özerklik gibi konularda köy idarelerine yapılacak desteklerin önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu çalışmadaki mülakatlar için Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Çalışmanın konusu, temel problematiği, mülakat soruları, içerik başlıkları, giriş, özet, özetin İngilizcesi Metin Özkaral tarafından üretilmiştir. Mülakatlar İbrahim Çalışkan tarafından yapılmış ve yazıya dökülmüştür. Köy İdaresi, Bulgular ve Değerlendirme bölümleri yazarlar tarafından birlikte yazılmıştır.

Çıkar Beyanı

Bu çalışmada yazarlar arasında çıkar çatışması durumu yaşanmamıştır.

KAYNAKÇA

- Eryılmaz B. (2013). *Kamu Yönetimi – Düşünceler – Yapılar – Fonksiyonlar – Politikalar*. Umuttepe Yayınları, 6. Baskı. Kocaeli.
- Gözler, K., Kaplan, G. (2016). *İdare Hukukuna Giriş*. Ekin Basım Yayın Dağıtım, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 22. Baskı, Bursa.
- İl ve Cinsiyete Göre İl/İlçe Merkezi, Belde/Köy Nüfusu ve Nüfus Yoğunluğu. http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=943 (07.07.2020).
- Türkiye’de Kamu Kurumları Tarafından Alınan Covid-19 Kararları Derlemesi: <https://www.memurlar.net/common/news/documents/902244/kurumlar-tarafindan-alinan-covid-19-kararlari-1.pdf>. (07.07.2020).
- Türkiye Cumhuriyeti 442 Sayılı Köy Kanunu.
- Köyler. <https://www.icisleri.gov.tr/illeridaresi/koyler1> (08.06.2020).
- Köy Sayısı. <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx> (07.06.2020)
- Uysal, Y., Mecek, M. (2015). Köylere Sunulan Kamu Hizmetlerinin Nitelik ve Niceliği: Kütahya İli Örneği. *Kamu Yönetiminde Değişimin Yönü ve Etkileri*, 13. Kayfor, 15-17 Ekim 2015, Konya, ss. 1169-1183.

EK 1

KÖY MUHTARLARI İLE YAPILAN MÜLAKATLAR

1. Günlüce Köyü Muhtarı Tevfik Ünal

Soru 1) Köy İdaresi olarak gündelik yaşamda ne gibi hizmetler vermektесiniz?

Cevap 1: *Günlük yaşamda hizmetler köyün genel ihtiyaçları oluyor. Örneğin köylünün içme suyunu sağlamak, tarımla uğraşanlara yardımcı olmak, altyapıyı, yolları yaptırmak gibi. Köyün mallarını korumak, asayişini sağlamak bizim görevimiz. Suyu elektrik enerjisi ile karşılıyoruz, onların arızalarını gideriyoruz. Köylünün bize yaptığı çeşitli müracaatla elimizden geldiği kadar yardımcı olmaya çalışıyoruz. Köylümüz emekli ve ekonomik seviyeleri düşük, köyümüzün fazla bir geliri ve bütçesi yok. Köyümüzün büyük çoğunluğu yaşlı, genç nüfus yok, gençler gurbette, dışarıda. Köyde gençler olsa daha iyi hizmet sağlanır. Nüfus yaşlı olduğundan dolayı maalesef imece usulü ile iş yapamıyoruz. Eskiden daha kalabalıktı imece yapabiliyorduk. Şimdi çoğunluk yaşlı, beraber iş yapmak güç, ekonomik seviyeleri de düşük olduğu için, yapılan işler karşılığı ücret tahsil etmekte de güçlük çekiyoruz. Köylü nüfus yaşlı olduğu için ihtiyaçlar da genel olarak onlara yönelik oluyor.*

Soru 2) Köy muhtarlığı olarak Covid-19 pandemi sürecinde neler yaptınız/yapmanız gerektiği?

Cevap 2: *Bu süreçte zaten yaşlılar dışarı çıkamadı. Sokağa çıkma yasaklamaları kapsamında rutin olarak ilanlar yaptırıldı. Gereken şeyleri kaymakamlık ve jandarma bizlere bildirdi. Biz de bu konularda köylü ile temasa geçtik. Yine 20 yaş altı da sokağa çıkamadı, tarım ve hayvancılık ile uğraşan kişileri bu kapsam dışında tuttuk, onları bu konuda fazla sıklamadık. Köylünün ihtiyaçları konusunda onlara yardımcı olduk. Örneğin aylıklarını alamayanların, alışverişe gidemeyenlerin ihtiyaçlarını giderdik. Bu noktada kaymakamlık birimleri ile sürekli iş birliği halinde olduk. Bunlar dışında yapmak zorunda olduğumuz pek bir şey olmadı açıkçası. Köyümüzde gerekli önlemleri aldığımız için genel bir problem ile karşılaşmadık. Köyümüze şehir dışından gelip gidenlere 14 gün karantina uyguladık. Fakat izinde olup acil geri dönmesi gerekenlere bir şey yapamadık, onlar geri döndüler. Bu tarz giriş çıkışları jandarmaya hemen bildirdik.*

Soru 3) Bir sonraki salgın ve/veya afetler sırasında köy muhtarlıklarının örgütsel ve hukuksal yapılarına ilişkin ne gibi önerilerde bulunursunuz?

Cevap 3: *Bizim köyümüzde genellikle yaşlılar olduğu için pek bir şey yapamıyoruz. Köyde genç nüfus olsaydı daha genç ve tahsilli muhtar ve azalar olsaydı hizmet standartları daha yüksek olabilirdi fakat yok, genç kalmadı. Muhtarlık yapacak kimse de yok. Bu sebepten dolayı benim şöyle bir önerim olabilir, köylerde nüfus zaten az ve yaşlı. Aslında bu noktada birkaç köy tek bir muhtarlık birimi altında birleştirilebilir, daha genç kişiler muhtarlık görevini üstlenebilir. Bunun daha verimli olacağını düşünüyorum. Mesela tarım konusunda da bu sıkıntı var, yaşlılar tarım da yapamıyorlar, bu gençlerin işi. Mesela köydeki sokağa çıkma yasağı noktasında bize tam yetki verildi, jandarma ve kaymakamlık ile iş birliği sürekliliği sağlandı, bu birimler bizlere gerekli bilgileri ulaştırdı, şükürler olsun bu noktada da herhangi bir problemle karşılaşmadık. Birlik ve beraberlik içinde çalıştık. Ben şu an sahip olduğum*

yetkilerden memnunum, yetkilerin yeterli olduğunu düşünüyorum. Ekstra bir organ veya hukuksal yetki ihtiyacı hissetmedim.

2. Demirli Köyü Muhtarı – Cevdet Kızıl

Soru 1) Köy İdaresi olarak gündelik yaşamda ne gibi hizmetler vermektесiniz?

Cevap 1: Normal zamanda köyün genel nitelikli ihtiyaçlarını karşılıyor. Örneğin su ihtiyacı, yaşlıların ihtiyacı gibi. Köyümüzün 4 mahallesi var, hepsinde su deposu mevcut. Her mahalledeki bir kişi, mesela ihtiyar heyetinden birisi bu gibi ihtiyaçları gideriyor. İhtiyaçlarımız genel olarak su ile alakalı oluyor, bunun açılması, kapanması, tamirati gibi. Köylünün yakacak ihtiyacını karşılıyor. Bunu Orman İşletme Müdürlüğü'nden verilen nakliye ile gerçekleştiriyoruz. Getirmesinde veya nakliyesinde köylüye bu noktada yardımlar sağlıyoruz. Genel olarak herkesin bildiği ihtiyaçları karşılıyor, yol, su vb. gibi.

Soru 2) Köy muhtarlığı olarak Covid-19 pandemi sürecinde neler yaptınız/yapmanız gerekti?

Cevap 2: Köy muhtarlığı olarak bu süreçte öncelikle yaşlılarımızla ilgilendik, onların ihtiyaçlarını giderdik. Mesela maske konusunda yardımcı olduk, maskelerini gidip eczanelerden temin edip kendilerine ulaştırdık. Bunları eczane dışında, kaymakamlıktan, ilçe emniyet amirliğinden temin ettiğimiz zamanlar oldu. Vatandaşlarımızın çarşı ihtiyaçlarını karşıladık, ilaç alma, hastaneye gitme veya bizim karşılayamayacağımız şahsi işleri olduğunda ise onlar için gerekli izinleri aldık, vatandaş geldi ihtiyaçlarını karşıladı. 65 yaş üstünün ihtiyaçlarını genel olarak bu şekilde giderdik, 20 yaş altının şu ana kadar bizlerden bir isteği olmadı. Bu süreçte şehir dışından gelenlerimiz oldu, biz bunlara gerekli uyarıları yaptık. Zaten Vali bey bize sık sık mesaj gönderiyor. İlçe jandarmada görevli bir astsubayımız günlük gelip gidenleri bizlere sordu biz de ona köye gelip gidenleri söyledik. Jandarma da ilk fırsatta gelip ateş ölçümlerini gerçekleştirdi. Jandarma gerekli tedbirleri alıyor. Mesela şehir dışından gelen veya şüphe duyulan kişileri uyarıyoruz, mümkün mertebe 14 gün sokağa çıkmamasını istiyoruz. İhtiyaçları olursa bizlere bildirmelerini ve bizlerin karşılayacağını söylüyoruz.

Soru 3) Bir sonraki salgın ve/veya afetler sırasında köy muhtarlıklarının örgütsel ve hukuksal yapılarına ilişkin ne gibi önerilerde bulunursunuz?

Cevap 3: Benim köylülerim genel olarak gurbette bulunuyor. Örneğin diün ilçede birçok kişiye 65 yaş üzeri olduğu için ceza yazıldı. Zaten ilçede 65 yaş altı kaç kişi var ki? Genel olarak köylüler 65 yaş üzeri, bu yanlış bir tutum sayılabilir. Aslında gurbette derneklerimiz olsa, benim 4 adet mahallem var veya bu 4 mahalleyi kapsayan bir derneğimiz olsa, yarın bir gün ben veya ihtiyar heyetim dara düştüğünde, bu tarz salgın durumlarında yetersiz kalsa ben derneğimi veya gençlerimizi arasam, köyümdeki problemlerle alakalı onları bilgilendirip onlardan destek alabilsem iyi olur. Mesela bir iş olduğunda 2 tane genç çıkıp gelse, bu tarz süreçlerde bana yardımcı olsa iyi olur. Örneğin bir iş yapılırken nasıl yapılacağını, ne kadar maliyet gerektiği belirlese kaymakamlığa giderek biz bu işi yapacağız diyerek destek istesek, kaymakamlığın verdiği ödeneğin geri kalan kısmını benim derneğim tamamlasa benim köyüme birçok şey yapılabilir, aslında her köye yapılabilir. Söylemek istediğim şu, mesela bir mahallede dernek var fakat sadece o mahallede olduğu için köylüler haklı olarak sadece kendi mahallelerinin ihtiyacını

karşıyorlar ama tüm köyü kapsayıcı bir dernek olsa eşit hizmet sağlanabilir. Böyle olduğu zaman bir işte kişi başına düşen ödeme miktarı da azalır. Köyümüzde maddi gelir sağlayabileceğimiz bir kaynak yok, örneğin benim köyümde yer alan orman, Orman İşletme Müdürlüğü tarafından kesime alındığında buradan sağlanan gelirin, örneğin %10'u benim köy bütçeme kalsa, ben de köyün ihtiyaç duyduğu işleri yapsam iyi olur. Bazı konularda daha geniş bir yetkiye sahip olmak isterdim. Bunun dışında sahip olduğum hukuksal yetkilerden ben memnunum. Bu süreçte devletin bize verdiği görevleri yaptık, sürecin iyi yönetildiğini düşünüyorum.

3. Seferler Köyü Muhtarı Şaban Varol

Soru 1) Köy İdaresi olarak gündelik yaşamda ne gibi hizmetler vermektесiniz?

Cevap 1: Genel olarak sunduğumuz hizmet devletten gelen hizmeti köylümüze en güzel şekilde ulaştırmak. Devlet ve köylü arasında bir köprü olmaya çalışıyoruz. Bu süreçte köyün yolu, suyu, camisi, şadırvanı, köy konağı, imam lojmanı, mahalle arasındaki yollar, köy içerisindeki parkeler gibi işleri yapıyoruz. Bu hizmetlerden bazılarını devletten aldığımız ödeneklerle bazılarını ise köylülerin kendi imkanlarıyla gerçekleştiriyoruz. Mesela köy mezarlıklarının temizlenmesi gibi çalışmalar yapıyoruz. Bu çalışmalar genelde köy bütçesiyle gerçekleştiriliyor ama devletten de aldığımız kaynaklar oluyor. Köy bütçesini bize verilen yetki dahilinde, gerçekleştirilecek çalışmalar için öncelikle bir ön çalışma yapıp bunu köylüye sunuyoruz. Köyde yaşayan ve gurbette yaşayan insanlarla irtibat kurup yaklaşık maliyeti bildirip bir çalışmaya başlıyoruz. Köylüyü de fazla zorlamadan imkânlar dahilinde belirlediğimiz ücreti üçe, dörde, beşe bölüp tahsil ediyoruz. Topladığımız parayı direkt olarak borçlandığımız kesime aktarıyoruz. Bu işlemlerin tamamı resmi oluyor. Böylelikle bir köy bütçesi oluşturmuş oluyoruz. Devletten alınan ödenekleri zaten ne amaçla almışsak o amaca göre harcama zorunluluğumuz var. Çalışmalarımızı genel olarak bu şekilde gerçekleştiriyoruz.

Soru 2) Köy muhtarlığı olarak Covid-19 pandemi sürecinde neler yaptınız/yapmanız gerektiği?

Cevap 2: Pandemi sürecinin başladığı günden itibaren İlçe Kaymakamlığı ve İlçe Jandarma Komutanlığı'nın bize verdiği talimatları köylülerimize bire bir ilettik. Genelde Vefa Sosyal ekipleri olarak köy imamlarıyla birlikte hareket ettik. Bütün evlere tek tek ulaştık, özellikle 65 yaş üstü vatandaşlarımıza ve bu süreçte yasaklı dönemler haricinde köyümüze gelip de karantinaya aldığımız ailelerimizin merkezdeki ihtiyaçlarını, pazar, market, manav alışverişlerini karşıladık. Alışverişleri titizlikle faturalı ve fişli şekilde gerçekleştirdik. Maaşlarını kaymakamlığa bildirip, kaymakamlıkta oluşturulan Vefa ekibiyle köydeki vatandaşlarımıza bu paraları ulaştırdık. Mesela ben bu noktada önceden maaş alanların hangi günlerde maaşlarını aldıklarını gösteren bir belge hazırladım. Bizler bu arada köylünün tüm ihtiyaçlarını karşılamaya çalıştık. Bu süreçte çok şükür herhangi bir vakamız olmadı. Köye gelip giden herkesi kontrol altında tuttuk. Karantinayı uyguladık, bir sıkıntıyla karşılaşmadık.

Soru 3) Bir sonraki salgın ve/veya afetler sırasında köy muhtarlıklarının örgütsel ve hukuksal yapılarına ilişkin ne gibi önerilerde bulunursunuz?

Cevap 3: Yani örgütsel anlamda biz kaymakamlığa bağlıyız. Kaymakamlık bizlere nasıl bir talimat vermişse biz onu uygulamak zorunda kalıyoruz. Bu noktada şöyle bir tavsiyem olabilir. Bugün birçok köyde

eskiden kalma köy okulları mevcut ve bu okulların birçoğu atıl ve harap durumda. Bu okulların devlet tarafından onarımları yapılırsa orada bir birim oluşturup orada hazır kıta, en acil şekilde ihtiyaçları giderebileceğimiz bir imkânımız olur diye düşünüyorum. Burada acil durumlara yönelik malzemeler bulundurulabilir. Herhangi bir durumda bu okullar karantina için veya gerçekleşebilecek doğal afetler karşısında bir barınak olarak kullanılabilir. Mesela şu da var, ilçe genelinde olduğu gibi bizim köyümüzde de aşırı derecede gurbetçi var. Köy tüzel kişiliğine veya Milli Emlak'a ait araziler mevcut. Bu arazilere devlet kaynaklı, böyle devri mülk gibi bazı konutları devlet yapıp köy muhtarlığına teslim etse biz de bunları dışarıdan gelen köylümüze veya doğabilecek herhangi bir olumsuzluk karşısında mesela salgın hastalık veya deprem gibi, köylümüze tahsis etsek yararı olur. Bu zamanlar dışında da bu binalar gerek köylüye gerek dışarıdan gelenlere kiraya verilebilir ve böylelikle köy bütçesine katkı olur. Mesela birçok kişinin ve gurbette olan köylülerin evleri yaşanacak durumda değil, gelseler kalacakları ev yok. Bu sebeple insanlar köylere gelmiyorlar mesela. Bu çalışma tek bir köyü kapsamak yerine birçok köyü de kapsayabilir. İnsanlar evi olmadığı için tatilini başka memleketlerde geçiriyor. Halbuki böyle bir imkân olsa ve değerlendirilse bunun karşılığını hem köylü alır hem de devlet. Hem de olası bir hastalık veya afet durumunda buralar kullanılabilir. Hukuksal olarak baktığımızda ise ben Valilik ve İlçe Kaymakamlığı olarak çok düzenli çalıştığımızı düşünüyorum. İhtiyaç duyulan her müdahale devlet kaynakları ile yapıldı. Sıkıntı çektiğimiz bir durum olmadı. Yani böyle bir durumda şu da olsaydı diyeceğim bir eksiklik hissetmedim. Gerçekten İlçe Kaymakamlığı, Jandarma ve Valilik olabilecek şeyleri önceden sezerek bizlere gerekli talimatları bildirdiler ve biz de köylülerimize ilettik, ciddi anlamda sıkıntı çektiğimiz bir nokta olmadı. Yani bu yasaklı dönemler olsun hiç sıkıntımız olmadı, inşallah ilerleyen dönemlerde böyle bir şeyle karşılaşsak çok sıkıntı olacağını zannetmiyorum. Muhtarlara verilen yetkiler konusunda da devletin bizlere yeterince yetki verdiğini düşünüyorum. Yetki sıkıntımız yok.

4. Osmanlar Köyü Muhtarı Mehmet Ulukaya

Soru 1) Köy İdaresi olarak gündelik yaşamda ne gibi hizmetler vermektесiniz?

Cevap 1: Gündelik yaşamda köylüye verdiğimiz hizmetler genel olarak bilindik şeyler. Yol, su, camii gibi. Mesela 32 yıldır süre gelen bir su sorunumuz vardı. Bunu yerel basın, bürokrasi ve siyasetçilerin desteğini alarak çözdük. Bunun dışında mesela cami ile ilgili işlerimiz oluyor. Cami etrafının genişletilmesi, başka bir mahallemize yemekhane, misafirhane ve şadırvan yapılması gibi. Genel olarak çalışmalar bu şekilde ilerliyor. Köylünün mesela bizden istekleri olursa veya dilekçeleri gelirse işleri paylaşarak gerçekleştiriyor ve bu şekilde işlemleri gerçekleştiriyoruz.

Soru 2) Köy muhtarlığı olarak Covid-19 pandemi sürecinde neler yaptınız/yapmanız gerekti?

Cevap 2: Pandemi sürecinde 20 yaş altı ve 65 yaş üstü ilçe merkezine gidemediği için ne ihtiyaçları olduysa, örneğin ekmektir, manavdır, ilacından tutun da hepsini temin edip kendilerine götürdük. Bir azam ile birlikte görevliydik. Onunla birlikte vatandaşları mağdur etmemek için ne ihtiyaçları olduysa hepsini taşıdık. Azalarla beraber çalıştığımız için herhangi bir sıkıntımız olmadı kimseyi de mağdur etmedik. Mesela şehir dışından gelenler oldu, biz bu gelenleri jandarmaya ve kaymakamlığa bildirdik, ateş ölçümleri yapıldı hiçbir sıkıntı da çıkmadı. Bu durumdan vatandaşta memnun biz de memnunuz.

İnşallah bu pandemi sürecini atlattırız, bunların dışında yapılan başka bir işlem olmadı.

Soru 3) Bir sonraki salgın ve/veya afetler sırasında köy muhtarlıklarının örgütsel ve hukuksal yapılarına ilişkin ne gibi önerilerde bulunursunuz?

Cevap 3: *Bu pandemiden bir ders aldık. Bir hastalıkta veya bir doğal afette illa ki bir derneğimiz veya bir cemiyetimiz olsa daha iyi olur. Bir derneğimiz var ama resmi değil, resmileştirilmesini isterdim. Bizim köyümüzde 8 mahalle bulunuyor fazla bir araya gelemiyoruz ama hizmetleri gerçekleştirmeye çalışıyoruz ve gerçekleştiriyoruz. Derneğimiz resmileşse böyle durumlarda işlerin daha kolay ilerleyeceğine inanıyorum. Mesela acil durumlar için acil müdahale edebilecek bir birimimiz yok, tabi ki böyle durumlarda ekstra birimler isteriz, mesela köyde bir yangın çıkarsa buna hemen müdahale edecek bir birimin olmasını isteriz. Ama tabi şu da var, köylünün büyük bir kısmı İstanbul'da yaşamını sürdürüyor. Genellikle yaz aylarında köye geliyorlar. Bu nüfus sabit olarak köyde olsa o zaman elbette bir sağlık birimi olması, itfaiye birimi olmasını talep edebiliriz. Bunlar çok iyi olur. Ama tabi biz hizmet için yetkili birimlerce bizlere ne önerilirse yapmak zorundayız. Hukuksal alanda ise herhangi bir önerim yok, yetkilerden memnunum.*

5. Karacapınar Köyü Muhtarı Halil İbrahim Çelenli

Soru 1) Köy İdaresi olarak gündelik yaşamda ne gibi hizmetler vermektесiniz?

Cevap 1: *Normal dönemde köylünün her türlü isteğini, yapılacak her türlü işlerini yapmakta elimizden geldiği kadar çabalyoruz. Mesela şu anda köyde hep yaşlılar duruyor. Bu insanların ilçeden istekleri oluyor, alacakları verecekleri oluyor, işte hastası oluyor hastaneye götürüyoruz. Genel olarak su, yol, yakacak ihtiyacı gibi ihtiyaçları karşılıyoruz.*

Soru 2) Köy muhtarlığı olarak Covid-19 pandemi sürecinde neler yaptınız/yapmanız gerekti?

Cevap 2: *Bir vatandaşımız İstanbul'dan geldi, 87 yaşındaydı. Kendisinde Covid-19 tespit edildi. Pazar günü akşamüstü hastaneye yatırıldı Cuma günü hastaneden taburcu edildi. Bu sebeple köyümüzde 14 gün izolasyon uygulandı. 14 gün ben ve benim görevlendirdiklerim dışında kimse dışarıya çıkamadı. Tabi bu süreç biraz sıkıntılı oldu, kimse dışarıya çıkamadığı için herkesin ihtiyacını biz karşılamak zorunda kaldık ama her türlü herkese elimizden geldiği kadar yardımcı olduk. Bu süreç içinde hastaneden personeller geldi ve gece saat 3'e kadar ateş ölçümleri yapıldı, bu işlem Covid-19 tespit edildiği akşam gerçekleşti, bu süreçte ben de sağlık personellerine destek oldum. Daha sonrasında vatandaşların dışarıya çıkmamasını, birbirlerine gidip gelmemelerini sağladık. Çarşıdan alınacak her türlü ihtiyacı karşıladık. Köyümüzde ikamet eden kimseyi dışarı çıkarmadık ve dışarıdan köye kimseyi almadık. Bu süreçte bizler bu görevleri yaptık ve yetkililere yardımcı olduk.*

Soru 3) Bir sonraki salgın ve/veya afetler sırasında köy muhtarlıklarının örgütsel ve hukuksal yapılarına ilişkin ne gibi önerilerde bulunursunuz?

Cevap 3: *Yani şu anda örgütsel veya hukuksal anlamda şu da olsaydı diyebileceğim herhangi bir şey yok. Allah razı olsun, Kaymakamlığımız, Jandarmamız bizlere çok yardımcı oldular, biz de muhtarlık olarak onlara yardımcı olduk. Yine olası bir salgın hastalık veya afet durumunda bu tarz hizmetleri*

getirmeye çalışırız. Hukuksal alanda da ekstra bir yetkiye ihtiyaç duymuyorum. Zaten Cumhurbaşkanımız sayın Erdoğan da muhtarların birçok yetkisini genişletti, zaten muhtarlığın aşamadığı bir durum olursa bunu Kaymakamlık çözüyor, bu konuda bizlere yardımcı oluyorlar. Yetkilerden memnunuz.

6. Kavak Köyü Muhtarı Murat Dalgıç

Soru 1) Köy İdaresi olarak gündelik yaşamda ne gibi hizmetler vermektесiniz?

Cevap 1: Normal zamanda genel olarak köyün rutin işlerini gerçekleştiriyoruz. 442 sayılı Kanun'da bizlere verilen görevleri yapıyoruz. Mecburi olan ve isteğe bağlı olan işlerimiz var. Yani genel olarak yol, su, kanalizasyon vb. işler. Bunun yanında köyün nüfusundan kaynaklı daha bireysel ihtiyaçlar olabiliyor örneğin yaşlılarla alakalı. Onların ihtiyaçlarını karşılayıp getiriyoruz. Mesela yaşlılarımız hastalanıyorlar onlara yardımcı oluyoruz. Örneğin onları İstanbul ve Ankara gibi illere kadar götürüyoruz. Bunu kendi imkanlarımızla gerçekleştiriyoruz, sağlık alanında bu tarz görevler yapıyoruz. Kışın yollar kapalı oluyor. Köylülerin böyle zamanlarda ihtiyaçlarını soruyoruz, gidemediğimiz zamanlarda ise telefonla kendilerine ulaşım sağlıyoruz, artı diğer yerlerden mesela kamu kurumlarından da kendimizin yetersiz kaldığı noktalarda destek isteyerek köylülerimizin ihtiyaçlarını görmeye çalışıyoruz.

Soru 2) Köy muhtarlığı olarak Covid-19 pandemi sürecinde neler yaptınız/yapmanız gerekti?

Cevap 2: Pandemi sürecince ilk olarak gerek Kaymakamlık gerek Jandarma tarafından bize verilen bilgileri köylülerimize anlattık. Örneğin; maskedir, sosyal mesafedir gibi konularda köylülerimizi bilgilendirdik. Diğer süreçte de 65 yaş üstü vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını karşıladık. Bunlar manav, market, ilaç gibi ihtiyaçlar oldu. Bu noktada en çok dikkat ettiğimiz şey alışverişlerin tamamında fiş ve fatura alarak, hiçbir şüpheye mahal vermemek oldu. Bu süreci şeffaflıkla yürütmeye çalıştık. Bu süreçte köyümüzde herhangi bir sıkıntı yaşanmadı ve köylülerimiz de kurallara uyum sağladı. Köye giriş çıkışlarda Yelbükü denilen, Jandarma kontrolüne takılmadan bizim köyün içinden geçip ilçeye giriş sağlanan bir yol mevcut. Jandarma ile iletişime geçilerek ilçeye kaçak giriş sağlanmaması adına bu yolun kesilmesini sağladık, diğer yol zaten ilçe içerisinden geldiği için köye giriş çıkışlar böylelikle kontrol altına alındı.

Soru 3) Bir sonraki salgın ve/veya afetler sırasında köy muhtarlıklarının örgütsel ve hukuksal yapılarına ilişkin ne gibi önerilerde bulunursunuz?

Cevap 3: 1924 tarihli Köy Kanunu'na göre o tarihlerde bile yeteri kadar organ oluşturulmuş ve yetki verilmiş. Tabi o tarihlerde köy nüfusu ve sayısı fazla olduğu için yetkiler geniş tutulmuş ve bize verilen hukuki alan yeterli. Yetki anlamında bir sıkıntı yaşamadık. Olası bir salgın durumunda gene devlet tarafından bize verilen bilgilerle köylülerimizi bilinçlendiririz. Gene aynı şekilde yaptığımız görevlerin hepsini yaparız. Zaten devlet organları ile koordineli biçimde çalışıyoruz. Bizim yetersiz kaldığımız noktada Kaymakamlık olsun Jandarma olsun ve diğer birimler olsun, onlar neyi öngörürse, bilim kurulları, bizim kaymakamlığımız bünyesindeki Pandemi Kurulu bize ne talimat verirse biz bunu köylülerimizle yaparız. Tabi biz bu süreçte ısrarcı da olduk, gerekli uyarıları, risk altındaki grubun dışarıya çıkmamasını talep ettik ve düzeni sağladık. Bu noktada biz köylülerin ihtiyaçlarını karşılamaktan son derece memnunuz, onlar da bizim yaptığımız hizmetlerden memnun oldu. Hukuksal anlamda da

bazen karşılaştığımız problemler oluyor ama bunları da tabii sulh yolu ve diyalogla çözmeye çalışıyoruz. Tabii yetersiz kaldığımız noktada ilgili birimler bunları çözüyor. Ama maske konusunda şunu söylemek isterim. Bir ara maske temini konusunda problem yaşandı. Bu konuda muhtarlarla çalışılıyorsa daha verimli olurdu diye düşünüyorum. Muhtarlardan köylerde yaşayan kişilerle alakalı bilgi ve nüfusla alakalı liste istenilip maskelerde muhtarlara verilebilirdi, muhtarlar zaten birçok ihtiyacı karşılıyor, karşılarken maske dağıtımını da yapabiliydik. Vatandaşın maaşları konusunda da Vefa Sosyal ekipleri herkesin kapısına kadar gelerek paralarını ödediler, bu noktada kendilerine teşekkür ederim.

7. Pınarözü Köyü Muhtarı Zeynel Alpay

Soru 1) Köy İdaresi olarak gündelik yaşamda ne gibi hizmetler vermektесiniz?

Cevap 1: *Gündelik yaşamda köylerin alt yapısı, yıllık odun yakacağı temini, su ihtiyacı gibi hizmetlerimiz oluyor. Bazı köylerin alt yapıları yapıldı, bazılarında mevcut eksiklikler de var tabii ki. Bunun dışında köydeki asayiş ve güvenliği sağlıyoruz. Örneğin köyümüze tanımadığımız birileri geldiğinde veya seyyar satıcı geldiğinde bunları kolluk kuvvetlerine bildiriyoruz. Asayiş olarak köyü ve mahalleri dolaşırız. Rutin olarak köylülerin belirli ihtiyaçları oluyor, yetkilerim dahilinde bunları yapıyorum. Köylerin zaten belli başlı ihtiyaçları oluyor, bunlar zaten genel olarak bilindik şeyler. Yol, su, altyapı ve bireysel ihtiyaçlar gibi.*

Soru 2) Köy muhtarlığı olarak Covid-19 pandemi sürecinde neler yaptınız/yapmanız gerekti?

Cevap 2: *Pandemi süreci boyunca 20 yaş altı ve 65 yaş üstü kişileri dışarıya çıkarmadık ve ihtiyaçlarını biz karşıladık. Her türlü ihtiyaçlarını çarşıdan temin edip getirdik. Dışarıdan gelen kişileri kolluk kuvvetlerine bildirdik ve 14 gün boyunca ben bunları bireysel olarak takip ettim ve etmeye de devam ediyorum. İlk dönemlerde jandarmaya bildirerek ilçeye kaçak giriş yapılabilecek Pınarbaşı istikametinden gelen yolların kapatılmasını sağladık. Yabancı bir kişi geldiği zaman da gerekli tedbirleri aldık. Maske teminlerini sağladık, gerekli tedbirleri aldık ve bu süreci herhangi bir sıkıntı yaşamadan geçirdik ve geçirmeye devam ediyoruz.*

Soru 3) Bir sonraki salgın ve/veya afetler sırasında köy muhtarlıklarının örgütsel ve hukuksal yapılarına ilişkin ne gibi önerilerde bulunursunuz?

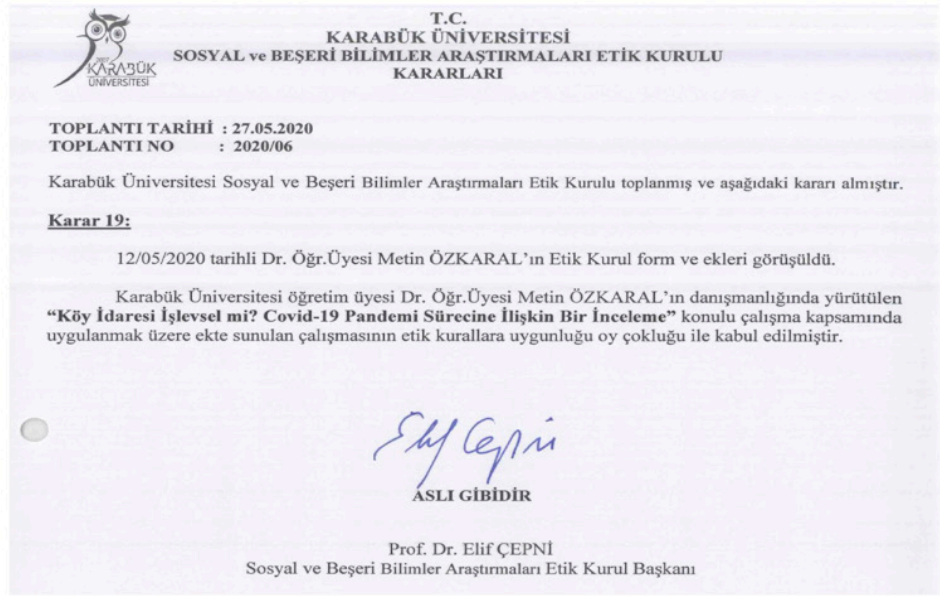
Cevap 3: *İkinci bir salgın olması durumunda insanları maskesine kadar sıkı şekilde yine takip ederiz. Karantina sürecinde kimseyi dışarıya çıkarmayız, tâbi burada tarımsal üretimle uğraşan kişileri bu kapsam dışında tutuyoruz, bunlar istisnai grup. Böyle bir durumda çarşı ihtiyaçlarını gene bizler karşılarız. Gerekli önlemleri alırız, yol kapamak gerekirse kapatırız. Şu an zaten maske mevcut bulunabiliyor, yine dışarıdan gelenler olursa bunları yetkili mercilere bildiririz. Olası bir afet durumunda halktan önce devlet kendisi ulaşıyor. Muhtarın yapabileceği şey kaymakamlıkla haberleşerek gerekli yardımları yapmaktır. Örneğin bizim köyümüzde köy okulunu kullanılır vaziyette tutuyoruz, burada bir veya daha fazla aileyi barındırabiliriz. Bu okulun bina ve çevre bakımlarını biz yaptık. Şu an altyapısı dâhil hazır durumda. Tabii mesela köyde, İşçileri'ne bağlı bir köy korucusu olmasını isterim. Mesela hazır halde bulundurduğumuz okula ve çevresindeki tellere zarar verilebiliyor veya su depolarına kaçak kullanımı engelleme için devriye atılması gerekiyor. Salmalık dediğimiz, çiftlik hayvanlarının başında*

birisi olmadan doğaya salındığı belirli tarihler var bu dönemlerde hayvanlar hala ekili arazilere girebiliyor veya köye ait arazi, konut vb. gibi yapılara zarar verebiliyor. Bazen seyyar satıcılar geliyor, hırsızlık, dolandırıcılık olayları yaşanabiliyor, bunları ben kontrol ediyorum. Korucu olsa daha iyi olurdu. Korucunun buradan değil de başka bir noktadan gelmesini ve devlet personeli olmasını isterim. Yine daha önce köyümüzde bir Sağlık Ocağı ve burada görevli bir hemşiremi vardı. Hasta sayısı yetersiz olduğu için bu sistem kaldırıldı. Köyde görevli bir sağlık personeli güvenlik korucusundan bile daha önemli. Pınarözü Köyü merkezi bir noktada yer alıyor ve birçok köyün ortasında sayılır. Ancak ilçe merkezine 25-30 km uzaklıkta olan köyler var, acil müdahaleler buralarda sağlanabilir. Veya pandemi sürecinde bu sağlık personeli bölgedeki vatandaşları kontrol edip gerekli tahlilleri sağlayabilir. Örneğin sokağa çıkma yasağının olduğu zamanlarda, 20 yaş altı ve 65 yaş üstü yasaklarına dâhil olup kronik rahatsızlığı olan insanlar var. Köyde böyle bir organın olması yararlı olurdu ve sadece bizim köyümüze değil birçok köye hitap eder noktada olması da önemli olurdu. Örneğin bir Sağlık Ocağı olsa ben vatandaşları tek tek buraya götürerek gerekli analizleri yaptırırdım ve şehir dışından gelen kişileri köye almadan önce buraya götürürdüm. Gerekli test ve kayıtlardan sonra köye girişlerine izin verilebilirdi. Şu an herhangi bir kişiye git test yaptır gel deme yetkim yok böyle bir yetki isterdim. Hukuksal anlamda baktığımızda ise muhtarın zaten çok geniş yetkileri var.

Fakat şöyle bir durum var, köylerin yüzde 70'i yaşlı ve emekli insanlardan oluşuyor, göç var ve bütçe sağlayamıyoruz. Örneğin suyumuz elektrik enerjisi ile çalışıyor. Herhangi bir problem olduğunda, su olur başka bir durum olur, köylerdeki insanlar yaşlı olduğu için imece yapma şansım kalmıyor. Birçok ailenin de ekonomik durumu salma verecek durumda değil. Cüzû miktarlar toplanabilir ama köylünün ekonomik durumunu aşacak işler de olabiliyor. Köylere yönelik bir bütçe ayrılmasını isterdim. Bütçe olması böyle kritik zamanlarda devlet yetişene kadar ilk adımları atmamıza vesile olabilir. Bunun dışında muhtarların yetkilerinin yeterli olduğunu düşünüyorum, daha fazla yetkiye sahip olmak suistimal edilebilir. Zaten şu an bile birçok işlemi gerçekleştirebilecek yetkiye sahibiz. Bu süreçte bizlere destek olan Cumhurbaşkanı, İçişleri Bakanı, kolluk kuvvetleri ve sağlık çalışanlarına teşekkür ederim.

EK 2

ETİK KURUL İZİN BELGESİ

EXTENDED ABSTRACT

Public administration organization is structured by two basic elements: central and local ones. This classification is important to ensure the integrity of the national level, as well as effective performance of the public services. Government organizations are under constitutional guarantees in Turkey. Municipalities, special provincial administrations and villages (local administrations) are geographic types. Villages, one of these governing systems that have important functions in social life, are becoming less discussed in the literature day by day. It is understandable because village populations are constantly shrinking due to economic, social and population reasons. However, the global pandemic which is caused by the Covid-19 has reminded again that villages and village administrations are important part of the eclectic structure of the society. By considering the system approach, virus made unimportant where you live, because social life is a system consisting of people who have close and close relationships with each other. For this reason, it should be underlined that one of the important areas for producing public policies is local administrations. In this context, this study includes sections such as trying to understand functions of village administrations during the pandemic process through interviews with headmen.

Combining qualitative and quantitative research methods in social science studies raises academic quality. The existence of both together is important for the development of social sciences. In this study, data were collected using the interview technique to discuss on the functionality of the village administrations. Eflani district of Karabük was chosen as sample in the universe. The author İbrahim Çalışkan lives here, it could be possible to communicate more easily and in here effects of the virus are felt a little more compared to other districts. They are important factors for selection of Eflani. Face-to-face interviews

were made with a total of 7 headmen. During the interviews, sound recording was taken. As the director of the local administrations (local administrations), the headmen were informed that this work would be published and all of them approved this. The fact that they are very helpful can be recorded as a motivating note for further studies. The villages and names of the village headmen interviewed are as follows; 1. Günlüce Village Headman Tevfik Unal, 2. Demirli Village Headman Cevdet Kizil, 3. Seferler Village Headman Şaban Varol, 4. Osmanlar Village Headman Mehmet Ulukaya, 5. Karacapınar Village Headman Halil İbrahim Çelenli, 6. Kavak Village Headman of Murat Dalgıç, 7. Pınarözü Village Headman of Zeynel Alpay. 3 questions were directed to the headmen. These questions are as follows; What kind of services do you provide in daily life as the village administration? As the village headman, what did you do during the Covid-19 pandemic process? What kind of suggestions would you give about organizational and legal structures of villages during the next epidemic and / or disasters? In the light of their answers, it is obvious that village administrations have the feature of being a really effective in the process of Covid-19. The village administration, led by the headmen, seems to have effectively worked around the orders. According to the results of the study, it is understood that although the powers of administrations have become less used due to the population decrease problem, they are still important organizations that provide services to people. It is considered that the support on issues such as personnel, budget and autonomy is important for village administrations. Around the Covid-19 disease, serious duties have given to all management units, from the largest to the smallest. The smallest of these administrative units is the village. Village administrations have also taken various duties in this process and have worked to block the spread of the virus. This research aims to reveal what the village administrations do and requests for administrative suggestions in the fight against Covid-19. The main theme of the study is interviews with village headmen. The functionality of village administrations was studied through interviews with 7 village headmen in Eflani district of Karabük Province. All headmen agree on the adequacy of their own authorities. However, they think that the development of elements such as health workers, village guards and budget is important for new disaster and epidemic situations. According to the results of the study, village administrations continue to be an important sub-element for the organization of public administration. We can list the recommendations for a possible new virus epidemic; - Some new officers should be added such as village guards and health workers. - People coming from big cities to villages must have a test, or they are prevented from entering the village.